

ПРИКЛАДНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ЛОГОПЕДІЯ

Дар'я АЗАРКІНА,

студентка 4 курсу

факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти.

Науковий керівник: **Олена СТАРИНСЬКА,**

к.психол.н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПРОБЛЕМ ПЕРЕЖИВАННЯ РОЗСТАВАННЯ З ПАРТНЕРОМ

Актуальність. У даний час Україна переживає складні соціально-економічні зміни, які істотно відбиваються на становищі всіх елементів соціальних структур, зокрема сім'ї. Сім'я є найменшим осередком суспільства, що постійно відчуває на собі безпосередньо чи опосередковано ті зміни, які відбуваються у країні та відповідно сама накладає відбиток на розвиток суспільства. Процес формування, становлення та розвитку сучасної української сім'ї проходить у складних і суперечливих умовах, на фоні яких відбувається погіршення фізичного і психічного стану здоров'я людей, зростання міжособистісної ізоляції, агресивності, нездатності розв'язувати проблеми і конфлікти, що виникають на їх життєвому шляху. Сьогодні сім'я стикається з цілою низкою нових проблем, значною мірою втрачає здатність виконувати життєво необхідні функції і стоїть на порозі кризи.

На сьогодні розлучення є однією з найскладніших соціальних проблем. Розлучення – це емоційне і психічне потрясіння, що не проходить для подружжя безслідно й має негативний і серйозний вплив, як на фізичний, так і на психічний стан особистості. За даними статистики кількість розлучень в Україні за минулий рік досягло 800 на 1000 укладених шлюбів, що на 200 більше, ніж 10 років тому. І ця тенденція зберігається не тільки в нашій країні, але й стала вже світовою.

Розлучення може мати значні наслідки, в такій ситуації величезній кількості людей необхідна допомога кваліфікованого фахівця, що володіє основними методами та техніками, спрямованими на надання психологічної допомоги та адаптації до нового соціального статусу клієнта.

Ступінь досліджуваності проблеми. У центрі уваги нашого дослідження – психоемоційний стан людей після розлучення і способи його покращення. Нами була представлена узагальнена програма, яка складається з технік і методів, що застосовуються психологами-консультантами в ситуаціях психологічного супроводу розлучення. Питання психологічної допомоги в ситуації розлучення досліджувались такими науковцями, як: З. Ромовська, О. Сафончик, Т. Ариванюк, І. Жилінкова, О. Калітенко.

Проблема розлучення є надзвичайно актуальною в Україні, особливо зараз, у період зміни ціннісних орієнтацій молоді, недостатньої підготовленості молодих людей до створення сім'ї, хибних мотивів створення шлюбу тощо. Дослідження М. Алексеєвої, Т. Говорун, С. Дворняка, В. Зацепіна, Т. Кириленко, С. Ковальова, О. Кочаряна, М. Обозова дозволяють стверджувати про наявність кризи, в якій опинилась

сьогодні українська сім'я як елемент соціальної системи суспільства. Ознаками такої кризи є: високий рівень незадоволеності подружнім життям, дисфункційний розвиток взаємин у шлюбі, конфліктність, стійка орієнтація подружжя на розлучення та малодітну сім'ю, нездатність досягти згоди, зростання кількості розлучень тощо.

Мета і методи дослідження. Об'єкт дослідження: люди, які переживають розставання після розлучення.

Предмет дослідження: психоемоційний стан людей після розлучення і способи надання психологічної допомоги.

Мета дослідження: вплив психологічного консультування на психоемоційний стан людей, які пережили розлучення.

Завдання:

- дослідити основні причини розлучення у сім'ях;
- дослідити основні завдання психологічної допомоги клієнту, який розлучається;
- дослідити основні техніки та методики в роботі психолога з клієнтами, що розлучилися;
- розробити рекомендації клієнтам, що розлучились.

Сутність дослідження. Для реалізації експериментальної роботи було підібрано комплекс психодіагностичних методик, а саме: методика діагностики самооцінки тривожності Ч. Спілберга, Ю. Ханіна; методика «Вивчення самоствавлення» Р. Пантелєєва; шкала депресії (адаптація Т. Балашової), методика діагностики показників і форм агресії А. Басса і А. Дарки.

Після узагальнення діагностичних даних було виявлено, що 6 людей з даної діагностичної групи – не потребують психологічної допомоги, що становить 37,5%. Людей, які належать до високого та низького рівнів – 43,7% і 18,8% відповідно ми відносимо до групи людей, які потребують психологічної допомоги. Після діагностики була сформована група людей в кількості 10 чоловік.

Для покращення психологічного стану клієнтів, які пережили розлучення, нами було використано таку форму роботи, як індивідуальне консультування. При реалізації програм індивідуального консультування нами були реалізовані етапи консультування в ситуації після розлучення за Г. Колесниковою. Проведена нами робота позитивно вплинула на психоемоційний стан людей, які пережили розлучення.

Основні висновки. Отже, у сучасній психологічній літературі розлучення розуміється, як ненормативна криза подружніх взаємин, що призводить до їх розриву. У психологічному плані розлучення розглядається як невід'ємний компонент сімейної системи, необхідний для її реорганізації, коли зберегти сім'ю в колишньому складі і структурі неможливо. Розлучення здебільшого спровоковані психологічними причинами, часто супроводжуються хворобливими переживаннями і переходом колишнього подружжя в построзлучну фазу існування сімейних відносин, основна проблема якої – суперечливі почуття, що складаються відносно ситуації розлучення (від гніву, страху, печалі, почуття неповноцінності і самотності до, відчуття звільнення і ейфорії) і наслідки психологічного характеру. Психологічні причини розлучення, як правило,

так чи інакше пов'язані з відчуттям одного або обох з подружжя, що особисте щастя і любов у даному шлюбі неможливі з ряду причин, і вже нічого не можна змінити, навіть якщо дуже постаратися. Ми хочемо наголосити на тому, що з даною проблемою необхідно звертатися до професійного психолога, який може надати кваліфіковану допомогу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альошина Ю.Є. Індивідуальне та сімейне психологічне консультування. Москва : Клас, 2005. 208 с.
2. Баранова Є.В. Сучасна сім'я: психологічна допомога в кризі. *Сімейна психологія й сімейна терапія*. 2012. №3. С. 3-12.
3. Малкіна-Пих І.Г. Сімейна терапія. Москва : Вид-во Ексмо, 2006. 992 с.

Мирослава БОГДАНОВА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з курсу факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Науковий керівник: **Ганна МИЦИК,**
к.пед.наук, асистент (БДПУ)

ЩОДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАЇКАННЯМ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку України одним із пріоритетних напрямів національної політики держави є забезпечення якісної та доступної освіти для кожної дитини незалежно від її віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності тощо [1, с. 3]. Зазначене стосується і дітей з особливими освітніми потребами. Підтвердження цьому ми знаходимо і серед основних завдань законодавства України про дошкільну освіту, де зазначено, що «при реалізації права дітей на дошкільну освіту враховуються особливі освітні потреби у навчанні і вихованні кожної дитини, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами відповідно до принципів інклюзивної освіти» [2, с.12]. Зазначене безпосередньо стосується і дітей з порушеннями у застосуванні засобів спілкування.

Ступінь досліджуваності проблеми. В останні роки ведеться відкрита дискусія серед вітчизняних та закордонних вчених (С. М. Валявко, К. В. Ковилова, О. М. Корнєв, О. С. Павлова та ін.) про оновлення змісту роботи з розвитку комунікативно-мовленнєвих навичок, вдосконалення групових форм взаємодії дітей старшого дошкільного віку із заїканням; вивчення місця комунікативного тренінгу в системі подолання бар'єрів у соціалізації та спілкуванні (І. В. Мартиненко) цієї категорії дітей.

Мета дослідження полягає у теоретичному вивченні проблеми формування комунікативно-мовленнєвих навичок у дітей старшого дошкільного віку із заїканням; обґрунтуванні необхідності впливу комунікативного тренінгу (системи ігор та вправ, що реалізують його зміст) на розвиток комунікативно-мовленнєвих навичок. Для досягнення поставленої мети використано комплекс теоретичних **методів:** порівняльний аналіз, узагальнення, зіставлення різних поглядів на